

Asociația Băncilor din Moldova

RAPORT ANUAL 2009

Cuprins:

Introducere.....	2
Principalii indicatori ai economiei Republicii Moldova și ai sectorului bancar.....	3
Organizarea activității ABM.....	5
Principalele activități ale ABM în anul 2009.....	8
Colaborarea cu BNM	16
Colaborarea internațională.....	17
Perfecționarea și instruirea bancară.....	20

Introducere

Asociația Băncilor din Moldova este o organizație profesională non-profit, care are drept misiune principală reprezentarea și apărarea intereselor membrilor săi - instituțiile financiare, promovarea politicilor bancare în domeniile de interes comun al asociaților, studierea și soluționarea problemelor cu care se confruntă comunitatea bancară, realizarea unei colaborări strânse cu instituțiile publice de stat, precum și cu instituțiile internaționale și asociațiile bancare din alte țări.

Realizarea obiectivelor propuse pentru anul 2009 a fost profund marcată de contextul politic, social și economic al țării. Criza economică care a generat stagnarea practic a tuturor sectoarelor economiei, alegerile parlamentare, importul de credibilitate de la FMI și alți parteneri de dezvoltare exteriori odată cu investirea noului Guvern în luna septembrie – sunt principalele aspecte ale anului 2009. Evident, prin prisma subiectului abordat, o trăsătură esențială a anului 2009 a fost vulnerabilitatea sectorului bancar determinată în principal de riscul creditar, sau al deteriorării calității activelor bancare, ca urmare a recesiunii economice.

Din această perspectivă, în anul 2009, de rând cu realizarea principalelor obiective trasate în Programul de activitate pentru anul 2009, Asociația Băncilor din Moldova a inițiat și a promovat acțiuni de susținere a membrilor săi în contextul depășirii efectelor crizei economice din țară. Printre acestea se numără, organizarea întrevederilor *ad-hoc* cu conducerea Parlamentului Republicii Moldova, a Guvernului și Băncii Naționale în vederea stabilizării situației pe piața monetară și valutară și participarea Asociației Băncilor la procesul de elaborare a Programului Guvernului de stabilizare și relansare a economiei naționale pe anii 2009-2011, care a încadrat și proiectul de lege, în opinia noastră de o importanță majoră pentru sistemul bancar al țării, elaborat de experții bancari pentru modificarea și completarea unor acte legislative cu referință la stimularea creditării și revigorarea economiei naționale.

Principalii indicatori ai economiei Republicii Moldova și ai sectorului bancar

Republica Moldova: evoluția principalilor indicatori macroeconomici, %

	2007	2008	2009
PIB (în termeni reali față de anul precedent)	3.0	7.2	-6.5
Investițiile în capital fix (față de anul precedent)	21.9	1.7	-34.9
Producția industrială (față de anul precedent)	-1.3	1.5	-22.2
IPC, pe 12 luni	13.1	7.3	0.4
Salariul mediu real (față de anul precedent)	8.4	8.7	8.7
Rata șomajului conform BIM ¹	5.1	4.0	6.4
Deficitul bugetului public/PIB	-0.2	-1.0	-6.9
Export (față de anul precedent)	27.6	18.6	-18.4
Import (față de anul precedent)	37.0	32.8	-33.1
Deficitul balanței comerciale (față de anul precedent)	43.0	40.9	-40.1
Cursul oficial de schimb la sfârșit de perioadă, MDL/1 USD	11.3192	10.4002	12.3017
Cursul nominal la sfârșit de perioadă	13.9	8.9	-15.5
Cursul real la sfârșit de perioadă	23.8	16.5	-17.5

¹Biroul Internațional al Muncii

Sursa: BNM, BNS

Republica Moldova: evoluția unor indicatori monetari

	2007	2008	2009
Soldul la sfârșit de perioadă, mil. lei			
Credite în economie	20883.8	25122.6	23884.1
- în lei	11768.9	14779.9	13202.3
- în valută străină	9114.9	10342.7	10681.8
Depozite, total	20661.9	24085.2	23834.0
- în lei	11714.5	14178.5	12091.7
- în valută străină	8947.4	9906.7	11742.3
Modificarea de la începutul anului, %			
Credite în economie	51.7	20.3	-4.9
- în lei	38.3	25.6	-10.7
- în valută străină	73.3	13.5	3.3
Depozite, total	43.5	16.6	-1.0
- în lei	59.9	21.0	-14.7
- în valută străină	26.5	10.7	18.5
Rata dobânzii, %			
Rata de bază a BNM (la sfârșit de perioadă)	16.00	14.00	5.00
Rata la VMS pe piața primară	13.02	17.95	4.84
Credite în lei	18.85	20.96	17.58
Credite în valută străină	10.88	12.02	12.70
Depozite în lei	15.13	18.09	12.99
Depozite în valută străină	6.01	9.64	5.62

Sursa: BNM

Sectorul bancar din RM: principalii Indicatori financiari, %

	2007	2008	2009
1.Capitalul			
Total capital normativ, mil. lei	5227.2	6611.3	6584.9
Suficiența capitalului (>12%)	29.07	32.06	32.28
Cota investițiilor străine în capitalul băncilor	71.88	74.05	77.61
2.Activele			
Total active, mil. lei	31978.7	39067.0	39915.0
Total active/PIB	59.9	62.1	67.1
Total credite nefavorabile/Total credite	3.70	5.86	16.30
Total credite nefavorabile/CNT	14.69	21.95	55.51
Reduceri p/u pierderi la credite/Total credite	4.21	5.04	9.65
3.Venituri și profitabilitatea			
Rentabilitatea activelor (Venitul net/Media activelor)	3.91	3.35	-0.39
Rentabilitatea capitalului (Venitul net/Media capitalului acționar)	23.97	19.13	-2.12
Venitul aferent dobânzilor/Media activelor generatoare de dobândă	13.88	14.52	13.54
Cheltuieli aferente dobânzilor/Media obligațiunilor pe care se plătesc dobânzi	8.20	10.10	9.57
Marja netă a dobânzii (Venitul net aferent dobânzii/media activelor generatoare de dobândă)	6.90	5.79	4.58
Active generatoare de dobândă/Total active	84.03	82.76	77.48
4.Lichiditatea			
Active cu termen > 2 ani/Resurse financiare cu termen >2 ani (Principiul I al lichidității, ≤1)	0.73	0.64	0.60
Active lichide/Total active (Principiul I al lichidității, ≥20%)	29.05	30.67	38.27
Depozite persoane fizice/Total depozite	61.05	62.86	62.33
Depozite persoane juridice/Total depozite	31.38	28.08	30.33
Depozite persoane fizice și juridice/Total active	66.73	63.31	61.32
Depozite în valută/Total depozite	48.60	46.41	53.59
5.Structura sistemului bancar			
Numărul băncilor	16	16	15
Numărul sucursalelor băncilor străine	3	3	3
Numărul filialelor	255	299	288
Numărul reprezentanțelor	789	865	858
Numărul angajaților	9581	11319	10884

Sursa: BNM

Organizarea activității ABM

În anul 2009 Asociația Băncilor din Moldova și-a desfășurat activitatea în conformitate cu prevederile Statutului ABM și Programul de activitate pentru anul 2009.

Pe parcursul anului au fost organizate 3 Adunări generale și 8 ședințe ordinare ale Asociației Băncilor și 36 ședințe ale Comisiilor de experți de specialitate ale ABM. În anul 2009 în cadrul ABM au activat 9 Comisii de experți cu participarea reprezentanților din toate băncile:

- ▶ Comisia de experți în domeniul metodologie și rapoarte financiare
- ▶ Comisia de experți în domeniul juridic
- ▶ Comisia de experți pe problemele prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului
- ▶ Comisia de experți în domeniul standardelor de contabilitate, problemelor fiscale și decontări
- ▶ Comisia de experți în activitatea de audit intern
- ▶ Comisia de experți pentru carduri bancare
- ▶ Comisia de experți în domeniul colaborării internaționale
- ▶ Comisia de experți în domeniul tehnologiilor informaționale
- ▶ Comisia de experți pentru piața financiară nebancaară.

De menționat, de asemenea, participarea reprezentanților Asociației Băncilor la 27 de ședințe de lucru și întâlniri cu factorii de decizie ai Parlamentului RM, Guvernului, Băncii Naționale a Moldovei, Ministerului Finanțelor, Ministerului Economiei, Ministerului Justiției, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Agenției Naționale pentru Protecția Concurenței, etc.

Subiectele principale care au fost abordate în cadrul ședințelor și întâlnirilor au fost:

- ▶ Criza economică din Republica Moldova și Programul Guvernului de stabilizare și relansare a economiei naționale pe anii 2009-2011 ;

- ▶ Impactul crizei economice asupra sectorului bancar din RM;
- ▶ Evoluțiile pe piața valutară;
- ▶ Politica creditară a băncilor;
- ▶ Deciziile Băncii Naționale a Moldovei și impactul lor asupra activității instituțiilor financiare;
- ▶ Tranziția instituțiilor financiare la Standardele Internaționale de Raportare Financiară;
- ▶ Situația în ramura construcțiilor și în sectorul viti-vinicol și identificarea măsurilor pentru relansarea activității acestora;
- ▶ Diagnosticul situației financiare a băncilor recomandat de FMI și BNM.

Pentru soluționarea propunerilor și problemelor comunității bancare, în anul 2009 reprezentanții Asociației Băncilor din Moldova au participat activ în cadrul mai multor Grupuri de lucru înființate de autoritățile centrale.

Astfel, în luna februarie 2009, în vederea conformării prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 474 din 28 aprilie 1998 “Cu privire la aplicarea mașinilor de casă și control cu memorie fiscală pentru efectuarea decontărilor în numerar”, pentru examinarea Proiectului Conceptului Modulului de raportare a operațiunilor de schimb valutar la IFPS elaborat de Comisia de experți a ABM în domeniul tehnologiilor informaționale, a fost creat Grupul de lucru comun al Asociației Băncilor și Inspectoratului Fiscal Principal de Stat.

De asemenea, în vederea soluționării propunerilor comunității bancare pentru perfecționarea cadrului normativ-legal al activității executive în domeniul politicii bugetar-fiscale și de raportare financiară, în luna decembrie 2009 a fost creat Grupul de lucru al Ministerului Finanțelor și Asociației Băncilor. Una dintre preocupările de bază ale acestui Grup a fost problema tranziției instituțiilor financiare la Standardele Internaționale de Raportare Financiară. De asemenea, Grupul își va continua activitatea și în anul 2010 pentru soluționarea altor probleme cu care se confruntă sectorul bancar.

Am dori să menționăm aici și activitatea experților din băncile comerciale în cadrul grupului de lucru format de CCCEC pentru identificarea soluțiilor pentru stoparea și combaterea fenomenului fraudării cardurilor bancare.

Un aspect important în activitatea Asociației Băncilor din Moldova în anul 2009 îl reprezintă acțiunile și măsurile de promovare a colaborării internaționale a comunității bancare din Moldova: colaborarea cu asociațiile bancare ale țărilor din Uniunea Europeană și asociațiile bancare ale

țărilor din CSI, dialogul permanent cu instituțiile financiare internaționale. Astfel, în contextul dezvoltării relațiilor de bună colaborare cu instituțiile financiare și donatoare internaționale, Asociația Băncilor din Moldova a participat direct și a organizat întâlniri ai reprezentanților băncilor comerciale cu oficialii Fondului Monetar Internațional, Băncii Mondiale, Departamentului Trezorerie al SUA și altor instituții specializate ce au tangență cu industria bancară.

De asemenea, în anul 2009 Asociația Băncilor a lansat primul număr al Buletinului Asociației Băncilor din Moldova, o ediție periodică trimestrială care se publică pe pagina oficială în Internet a ABM și care promovează la nivel editorial imaginea unei ramuri primordiale a economiei cum este industria bancară.

Principalele activități ale ABM în anul 2009

Întru facilitarea exercitării atribuțiilor sale de bază și realizării propunerilor înaintate de către comunitatea bancară, pe parcursul anului 2009 Asociația Băncilor din Moldova a continuat colaborarea și conlucrarea cu Parlamentul Republicii Moldova, Guvernul, inclusiv ministerele și departamentele de resort, Banca Națională și alte autorități publice.

În anul 2009 activitatea ABM a fost axată primordial pe soluționarea următoarelor probleme:

- ▶ Proiectul de Lege elaborat de comunitatea bancară privind modificarea unor acte legislative cu referință la activitatea de creditare și în special la recuperarea creditului prin realizarea gajului;
- ▶ Tranziția instituțiilor bancare la Standardele Internaționale de Raportare Financiară (SIRF);
- ▶ Modificarea Codului Fiscal în vederea amânării termenului impozitării veniturilor din dobânzile la depozitele bancare de la 01.01.2010 până la 01.01.2015;
- ▶ Revizuirea cadrului de reglementare a modalității de executare de către instituțiile bancare a documentelor executorii emise de către organele cu funcții de percepere a mijloacelor bănești;
- ▶ Colaborarea cu VISA și MasterCard în vederea creării Sistemului Național de Plăți și selectarea băncii de decontare în cadrul acestuia;
- ▶ Prevenirea și combaterea fraudelor cu carduri bancare;
- ▶ Diagnosticul situației financiare a băncilor;
- ▶ Modificarea legislației în vigoare privind formarea mijloacelor Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar și necesitatea implicării statului în acest proces;
- ▶ Excluderea obligativității utilizării documentului cu regim special Extrasul din cont – factură pentru veniturile obținute de la acordarea serviciilor financiar – bancare;
- ▶ Implementarea la casele de schimb valutar a mașinilor de casă și control cu memorie fiscală dotate cu modem GPRS pentru transmiterea informației despre operațiunile de schimb valutar către sistemul informațional al IFPS;
- ▶ Crearea Sistemului Informațional Automatizat pentru schimbul de informație între instituțiile bancare și IFPS;
- ▶ Promovarea proiectului de Lege pentru perfecționarea procedurii în ordonanță utilizată în cauzele privind încasarea de sume bănești sau de revendicare a gajului;
- ▶ Conformarea prevederilor Legii cu privire la protecția concurenței.

În continuare ne vom referi doar la câteva dintre acestea, dată fiind importanța lor pentru sectorul bancar.

1. *Proiectul de Lege elaborat de comunitatea bancară privind modificarea unor acte legislative cu referință la activitatea de creditare și în special la recuperarea creditului prin realizarea gajului*

În contextul crizei economice din Republica Moldova și în vederea stimulării creditării și revigorării economiei naționale Asociația Băncilor din Moldova a elaborat la începutul anului 2009 proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative, cu referință la activitatea de creditare și în special la recuperarea creditului prin realizarea gajului. Acest proiect ulterior a fost încadrat în Programul pentru stabilizarea și relansarea economică a Republicii Moldova pe anii 2009-2011 aprobat de Guvernul RM la 18 noiembrie 2009.

Adoptarea acestui proiect de lege, în opinia Asociației Băncilor, ar încuraja creditarea sectorului real al economiei naționale și ar îmbunătăți esențial calitatea activelor bancare, astfel fortificând stabilitatea sectorului bancar în ansamblu.

În particular, modificările actelor normative vizate în proiectul de Lege, elaborat în concordanță cu principiile de prudență și supraveghere bancară (BASEL II), vor îmbunătăți activitatea băncilor comerciale, primordial în supravegherea efectivă a evenimentelor care creează riscul de nerambursare a creditului, și anume acel risc când debitorul este în stare să nu dorească sau să fie în imposibilitate de a-și îndeplini obligațiile contractuale (plata dobânzii și a principalului) parțial sau total.

Proiectul de Lege a cuprins următoarele patru Legi pentru modificare și completare:

- ▶ Codul de Executare al Republicii Moldova nr. 443-XV din 24.12.2004
- ▶ Legea insolvenței Nr.632-XV din 14.11.2001
- ▶ Codul Penal al Republicii Moldova nr. 277-XVI din 18.12.2008
- ▶ Legea instituțiilor financiare nr. 550-XIII din 21.07.1995

2. *Tranziția instituțiilor bancare la Standardele Internaționale de Raportare Financiară (SIRF)*

Conform prevederilor art. 47 (2) din Legea contabilității, nr. 113-XVI din 27.04.2007, data trecerii entităților de interes public la Standardele Internaționale de Raportare Financiară (SIRF) a fost stabilită pentru 1 ianuarie 2009. În contextul neconcordanței unor prevederi ce vizează evidența contabilă și raportarea financiară din Legea instituțiilor financiare și Legea contabilității, în luna iulie 2009 Asociația Băncilor din Moldova a adresat Ministerului Finanțelor și Băncii Naționale a Moldovei o serie de propuneri pentru implementarea eficientă a tranziției instituțiilor financiare la SIRF, care includeau printre altele ajustarea Planului de conturi al evidenței contabile în bănci și a standardelor de contabilitate stabilite de BNM la SIRF.

Ca urmare a adresărilor Asociației Băncilor și a întrevederii reprezentanților Asociației Băncilor cu factorii de decizie ai Ministerului Finanțelor și ai Băncii Naționale, Ministerul Finanțelor a propus Guvernului RM modificarea Legii contabilității. Astfel, în decembrie 2009 Parlamentul RM a aprobat proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative, inclusiv și modificarea Legii contabilității, nr. 113-XVI din 27.04.2007. În primul rând a fost revăzută data trecerii entităților de interes public la Standardele Internaționale de Raportare Financiară (SIRF). Astfel, aceasta a fost amânată până la 1 ianuarie 2011. De asemenea, a fost modificată noțiunea de "entitate de interes public". Totodată, au fost modificate art.11 și art. 22 privind aplicarea SIRF de către instituțiile financiare. Ca urmare a modificărilor operate Băncii Naționale i-a fost atribuit dreptul de a elabora și aproba Planul de conturi și normele metodologice privind aplicarea acestuia pentru instituțiile financiare și de a elabora și aproba rapoarte specifice pentru anumite scopuri, inclusiv de supraveghere, în acest mod stabilindu-se cerințele specifice cu privire la aplicarea SIRF pentru instituțiile financiare și autoritatea responsabilă de ajustarea la SIRF a actelor normative ce reglementează modul de contabilizare și raportare financiară în sectorul bancar.

3. *Amânarea termenului impozitării veniturilor din dobânzile la depozitele bancare*

La începutul anului 2009, ca urmare a îngrijorării comunității bancare față de evoluțiile negative ce se conturau în primul trimestru al anului pe piața depozitelor bancare și care puteau conduce la periclitarea stabilității sistemului bancar, Asociația Băncilor s-a adresat Guvernului RM și Ministerului Finanțelor cu propunerea de modificare a Legii nr.1164 din 24.04.1997 pentru

punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului fiscal al Republicii Moldova, art.24 (alin. 7 și 8). Menționăm că, articolul respectiv prevedea impozitarea începând cu 1 ianuarie 2010 a veniturilor din dobânzile persoanelor fizice rezidente de la depozitele bancare, precum și a dobânzilor persoanelor juridice de la depozitele bancare contractate pe un termen ce depășește 3 ani. Astfel, ca urmare a acțiunilor ABM, prin Legea nr.108-XVI din 17.12.2009 ce vizează inclusiv și modificarea Codului fiscal, termenul impozitării veniturilor din dobânzile la depozitele bancare a fost amânat până la 1 ianuarie 2015.

4. Revizuirea cadrului de reglementare a modalității de executare de către instituțiile bancare a documentelor executorii emise de către organele cu funcții de percepere a mijloacelor bănești

În luna mai 2009, Asociația Băncilor din Moldova a organizat o masă rotundă cu genericul „Reglementarea modalității de executare de către instituțiile bancare a documentelor executorii emise de către organele cu funcții de percepere a mijloacelor bănești”, la care au participat reprezentanți ai băncilor comerciale din Republica Moldova, Băncii Naționale, Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției, Departamentului de Executare a Deciziilor Judiciare al Ministerului Justiției.

Ședința a fost convocată în contextul sesizării parvenite din partea instituțiilor bancare privind problemele cu care se confruntă acestea la executarea documentelor emise de către organele cu funcții de percepere a mijloacelor bănești pe fundalul interpretării ambigue de către participanții la procesul de emitere-executare-control a documentelor executorii a prevederilor cadrului legislativ-normativ în vigoare.

În cadrul ședinței s-a constatat că actualmente lipsește baza legală care stabilește prioritatea documentelor aferente suspendării operațiunilor, sechestrării și percepției în mod incontestabil a mijloacelor bănești din conturile bancare emise de organele cu funcții de percepere a mijloacelor bănești. Reieșind din aceste considerente, a fost decisă adresarea Asociației Băncilor Guvernului Republicii Moldova cu propunerea de creare a unui grup de lucru cu participarea reprezentanților din cadrul Ministerului Finanțelor (Inspectoratul Fiscal Principal de Stat), Ministerului Justiției (Departamentul de Executare), Băncii Naționale a Moldovei, Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Asociației Băncilor din Moldova, pentru elaborarea unui proiect de lege de modificare a cadrului legislativ aferent reglementării activității de emitere și executare a

documentelor executorii ale organelor cu funcții de percepere a mijloacelor bănești, în vederea aducerii acestora în concordanță reciprocă.

Dat fiind că de către organele abilitate nu au fost întreprinse toate acțiunile necesare pentru depășirea situației, în octombrie 2009 propunerea privind revizuirea cadrului de reglementare a modalității de executare de către instituțiile bancare a documentelor executorii a fost înaintată împreună cu alte propuneri ale comunității bancare Ministerului Finanțelor.

5. Extrasul din contul bancar-factură

În anul 2009 băncile s-au conformat prevederilor normative ale Hotărârii de Guvern nr. 1185 din 20 octombrie cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 294 din 17.03.1998 „Cu privire la executarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 406-II din 23.12.1997”, prin care s-a stabilit în calitate de formular tipizat de document contabil primar de strictă evidență cu regim special pentru serviciile prestate de instituțiile financiare „Extrasul din contul bancar-factură”. Luând în considerație impactul nefavorabil al cerinței de emiteră a documentelor primare cu regim special pentru serviciile financiare asupra activității operaționale a entităților din sistemul financiar, și totodată că acesta nu asigură entităților beneficiarilor posibilitatea deducerii cheltuielilor după metoda calculelor (Extrasul din contul bancar – factură se emite după metoda de casă), Asociația Băncilor a susținut propunerea Ministerului Finanțelor de modificare a art. 20 alin (1) lit.b) al Legii contabilității.

Astfel, prin Legea nr.108-XVI din 17.12.2009, art. 20 alin (1) lit.b) al Legii contabilității a fost modificat, fiind exclusă obligativitatea instituțiilor financiare de a elibera documentul cu regim special pentru serviciile prestate Extrasul din contul bancar – factură.

6. Prevenirea și combaterea fraudelor cu carduri bancare

În ultimii ani o problemă majoră pentru băncile comerciale din Republica Moldova reprezintă creșterea numărului de operațiuni cu carduri bancare fraudate, în rezultatul cărora băncile autohtone suportă pierderi financiare. Acest fenomen care, conform unor studii efectuate de experții din cadrul instituțiilor bancare din Republica Moldova, ia o amploare evidentă în Republica

Moldova, de rând cu prejudiciile materiale băncilor, aduce prejudicii de imagine întregii țări. Totodată, băncile pot fi supuse penalităților din partea sistemelor internaționale de plăți pentru pasivitate în lupta cu escrocii.

În acest context, în luna februarie ABM a sesizat organele guvernamentale și Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției al Republicii Moldova la subiectul fraudării cardurilor bancare, în vederea identificării soluțiilor pentru stoparea și combaterea fenomenului dat. Ca urmare, în perioada martie-mai 2009 au fost organizate mai multe ședințe de lucru cu participarea reprezentanților băncilor și ai CCCEC, MAI, Băncii Naționale, ÎS "Registru" al MDI. Astfel, băncile au propus organelor publice menționate mai multe soluții pentru depășirea situației, inclusiv examinarea oportunității de modificare și completare a articolului 237 " Fabricarea sau punerea în circulație a cardurilor sau altor carnete de plată false" din Codului Penal al Republicii Moldova, în vederea înăsprii pedepsei pentru persoanele ce comit astfel de infracțiuni, precum și a introducerii pedepsei pentru utilizarea cardurilor false, precum și modalități de colaborare cu CCCEC și MAI pentru depistarea și reținerea infractorilor.

Urmare a acestor acțiuni, au fost stabilite relații de colaborare dintre reprezentanții băncilor și organele de drept, care s-au soldat cu rezultate pozitive în ceea ce privește prevenirea și combaterea delictelor ce țin de punerea în circulație a cardurilor bancare false și organizarea acțiunilor operative de depistare și reținere a escrocilor.

7. Crearea Sistemului Informațional Automatizat pentru schimbul de informație între instituțiile bancare și IFPS

În contextul schimbului electronic de informații între bănci și Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, întru realizarea Hotărârii de Guvern nr. 476 din 27 martie 2008 cu privire la unele acțiuni de realizare a Strategiei Naționale de edificare a societății informaționale - "Moldova electronică" în anul 2008 Inspectoratul Fiscal Principal de Stat a elaborat Proiectul Sistemului Informațional Automatizat de Creare și Circulație a Documentelor Electronice între Serviciul Fiscal de Stat și Instituțiile Financiare (SIA CCDE SFS-IF), care a fost avizat pozitiv de Asociația Băncilor. Următoarea

etapă în implementarea Proiectului Sistemului Informațional îl reprezenta elaborarea Sarcinii tehnice, care a fost realizată de IFPS în anul 2009.

Menționăm că obiecțiile propuse de către comunitatea bancară pe marginea Sarcinii Tehnice au fost aprobate integral de către IFPS.

În opinia ABM, lansarea Sistemului Informațional automatizat de schimb de informație dintre IFPS și instituțiile financiare va soluționa un șir de probleme cu care se confruntă actualmente instituțiile financiare în cadrul schimbului de informații cu Serviciul Fiscal de Stat, cum ar fi:

- transmiterea dispozițiilor de suspendare a conturilor, de deblocare a suspendărilor, a dispozițiilor incaso
- executarea în termen a dispozițiilor de către instituția financiară
- lipsa coordonării centralizate a acțiunilor de blocare a conturilor la nivel de OFS teritorial
- emiterea eronată de către organele fiscale a actelor, emiterea repetată a actelor, chiar și după indicarea erorilor, emiterea actelor de suspendare pentru fiecare tip de încălcare fiscală
- neconcordanță dintre baza de date a contribuabililor (cod fiscal greșit, denumire greșită, conturi bancare închise deja).

8. Colaborarea cu VISA și MasterCard în vederea creării Sistemului Național de Plăți și selectarea băncii de decontare în cadrul acestuia

Amintim că în anul 2008 în contextul măsurilor întreprinse de Guvernul RM în domeniul stimulării utilizării cardurilor bancare internaționale de plată în calitate de mijloc de achitare fără numerar pentru mărfuri și servicii, prin Legea nr.113-XVI din 22 mai 2008 au fost operate modificări la art. 4 alineatul 15 din Legea nr.408-XV din 26.07.2001 pentru punerea în aplicare a titlului V al Codului Fiscal, care prevedeau restricționarea începând cu 1 ianuarie 2010 a operațiunii de convertire valutară la efectuarea decontărilor aferente operațiunilor în monedă națională efectuate cu carduri bancare, inclusiv prin intermediul terminalelor POS. Aceste modificări au avut ca scop

perfecționarea procesului de achitări prin intermediul cardurilor bancare internaționale, prin excluderea decontărilor între băncile comerciale din țară aferente operațiunilor cu carduri bancare pe teritoriul Moldovei prin intermediul sistemelor de decontare din străinătate.

În acest caz decontările între băncile autohtone se efectuează în monedă națională, în cadrul Sistemului Național de Plăți (National Net Settlement Service). De menționat că Sistemul Național de Plăți urma fi creat cu acordul și suportul sistemelor internaționale de plăți (Visa și MasterCard) și participarea nemijlocită a băncilor comerciale și a factorilor de decizie din țară în anul 2009.

Astfel, pe parcursul anului 2009 ABM a continuat dialogul inițiat în anul 2008 cu operatorii internaționali Visa și MasterCard în vederea soluționării urgente a problemei creării Sistemului Național de Plăți. De menționat că până la 31 decembrie 2009 a fost lansat Sistemul Național de Plăți cu participarea operatorului MasterCard.

Colaborarea cu Banca Națională a Moldovei

În anul 2009 relațiile de colaborare ale Asociației Băncilor cu Banca Națională s-au axat în principal pe următoarele segmente:

- ▶ Activitatea băncilor comerciale pe piața de credit și valutară în contextul deciziilor de politică monetară ale BNM și al impactului crizei economice;
- ▶ Solicitarea suportului Băncii Naționale pentru implementarea eficientă a trecerii instituțiilor financiare la Standardele Internaționale de Raportare Financiară;
- ▶ Implementarea diagnosticului situației financiare în instituțiile bancare din RM la recomandările FMI și BNM;
- ▶ Examinarea și avizarea proiectelor BNM de modificare a cadrului normativ-legal ce reglementează activitatea instituțiilor financiare din RM.

De menționat că, pe parcursul anului Comisiile de experți ale Asociației Băncilor din Moldova au avizat următoarele acte normative ale Băncii Naționale și modificări la legislația în vigoare:

- ▶ Legea instituțiilor financiare
- ▶ Regulamentul cu privire la dezvăluirea de către băncile licențiate din Republica Moldova a informației despre activitatea lor financiară
- ▶ Regulamentul cu privire la expunerile „mari”
- ▶ Regulamentul cu privire la deținerea cotei substanțiale în capitalul băncii
- ▶ Regulamentului privind tranzacțiile cu persoanele afiliate băncii
- ▶ Instrucțiunea cu privire la modul de întocmire și prezentare de către bănci a unor rapoarte referitoare la activitatea financiară
- ▶ Instrucțiunea cu privire la raportarea unor operațiuni valutare de către băncile licențiate
- ▶ Regulamentul cu privire la lichiditatea băncii
- ▶ Regulamentul cu privire la suficiența capitalului ponderat la risc
- ▶ Regulamentului cu privire la sistemele de control intern în băncile licențiate din Republica Moldova
- ▶ Regulamentul privind deschiderea, modificarea și închiderea conturilor la băncile licențiate din Republica Moldova
- ▶ Regulamentul privind normele de efectuare a operațiunilor valutare.

Colaborarea internațională a ABM în anul 2009

Un aspect important în activitatea Asociației Băncilor din Moldova în anul 2009 îl reprezintă acțiunile și măsurile de promovare a colaborării internaționale a comunității bancare din Moldova, printre care se enumeră: dialogul permanent cu instituțiile financiare internaționale, colaborarea cu asociațiile bancare ale țărilor din Uniunea Europeană, colaborarea cu asociațiile bancare ale țărilor din CSI.

Astfel, în contextul dezvoltării relațiilor de bună colaborare cu instituțiile financiare și donatoare internaționale, Asociația Băncilor din Moldova a participat și a organizat întâlniri ai reprezentanților băncilor comerciale cu oficialii Fondului Monetar Internațional, Băncii Mondiale, Departamentului Trezorerie al SUA și altor instituții specializate ce au tangență cu industria bancară. Printre subiectele de bază ale acestor întâlniri au fost:

- ▶ Situația economică și climatul investițional din Republica Moldova în contextul crizei financiare internaționale
- ▶ Politica monetară și bugetar-fiscală a statului
- ▶ Sectorul financiar-bancar din Republica Moldova: evoluții și tendințe
- ▶ Relațiile cu FMI și alți parteneri de dezvoltare
- ▶ Oportunității de integrare a sectorului bancar în cadrul viitoarelor proiecte de asistență tehnică pentru Republica Moldova, în special prin promovarea de către donatori a unor servicii de consultanță pentru perfecționarea cadrului de reglementare și cursuri de training
- ▶ Asigurarea stabilității sistemului bancar prin promovarea unor politici de supraveghere și prudență eficiente bazate pe o gestionare corectă și adecvată a riscurilor la care sunt expuse instituțiile și piețele financiare în contextul crizei
- ▶ Continuarea și amplificarea reformei regulatorii privind revizuirea și optimizarea cadrului normativ de reglementare a activității de întreprinzător (Ghilotina)
- ▶ Asigurarea implementării eficiente a tranziției instituțiilor financiare la Standardele Internaționale de Raportare Financiară
- ▶ Programul Guvernului de stabilizare și relansare economică a Republicii Moldova pe anii 2009-2011 și proiectului de lege elaborat de ABM de modificare și completare a unor

acte legislative cu referință la procesul de creditare, inclusiv recuperarea creditelor nerambursate

- ▶ Diagnosticarea situației financiare a băncilor și suportul tehnic al FMI privind organizarea diagnosticării sectorului bancar din Republica Moldova.

În contextul activității internaționale de colaborare a Asociației Băncilor din Moldova în anul 2009 trebuie menționată participarea conducerii ABM la cel de-al treilea Forum Bancar al țărilor din CSI și Europa de Est ce și-a desfășurat lucrările la Viena (Austria) în perioada 22-25 aprilie 2009.

Subiectul principal al Forumului Bancar Vienez din anul 2009 a fost "Asigurarea stabilității sectorului bancar în condițiile crizei globale". La acest eveniment au participat reprezentanți ai băncilor centrale și comerciale precum și conducători ai asociațiilor bancare din Elveția, Germania, Belgia, Armenia, Rusia, Ucraina, Kazahstan, Moldova și alte state din CSI și Europa Centrală și de Est.

Participanții la Forum au discutat mai multe chestiuni relevante privind cooperarea internațională în domeniul dezvoltării piețelor financiare și a sistemelor bancare, evoluțiile recente pe piețele financiare, inclusiv mecanismele existente de integrare precum și căile de acces ale băncilor din țările CSI și Europa de Est pe piețele financiare internaționale.

De menționat că în cadrul Forumului Bancar al țărilor din CSI și Europa de Est din aprilie a fost semnat acordul de colaborare între Asociația Băncilor din Moldova și Asociația Băncilor Beloruse.

Totodată, în perioada 17-20 iunie 2009, la Monaco și-a ținut lucrările cea de-a 28-a reuniune anuală a Federației Băncilor din Europa, la care a participat și conducerea ABM. Subiectul principal a reuniunii anuale din 2009 a fost viitoarea configurație a strategiei și tacticii de supraveghere a activității financiare în cadrul Uniunii Europene. În acest context, a fost propusă crearea a două noi entități de supraveghere la nivel European - Consiliul European de riscuri sistemice (European Systemic Risk Council) și Sistemul European de supraveghere financiară (European System of Financial Supervision).

La acest compartiment ABM a avut o intervenție în care a propus ca în contextul instituirii noilor regulatori ai pieței financiare a UE să fie localizată și o punte de comunicare cu instituțiile financiare ale statelor non-membre ale UE privind racordarea lor la aceste noi principii și strategii de supraveghere și prudență financiară. Propunerea noastră a fost susținută de ceilalți participanți și de Secretariatul Federației.

De asemenea, în cadrul vizitei oficiale din octombrie 2009 la Chișinău a Președintelui Asociației Băncilor din Lituania la Chișinău, Domnului Stasys Kropas, a fost semnat Acordul de colaborare între Asociația Băncilor din Moldova și Asociația Băncilor din Lituania, care printre altele presupune i) facilitarea relațiilor de afaceri între băncile comerciale în vederea aprofundării relațiilor economice între țări; ii) contribuirea la difuzarea celor mai bune practici și experiențe în domeniul tehnologiilor și serviciilor bancare; iii) organizarea consultațiilor și conferințelor specializate pe chestiunile de interes comun; iv) asigurarea schimbului informațional în domeniul legislativ bancar, etc.

Dorim să menționăm că, în anul 2009 Asociația Băncilor din Moldova a inițiat negocierile privind semnarea unor acorduri de colaborare bilaterală cu următoarele asociații:

- ▶ BASEE – Asociația Băncilor din țările Europei Centrale și de Est;
- ▶ Asociația Băncilor din Serbia;
- ▶ Asociația Băncilor din Ucraina.

Perfecționarea și instruirea bancară

Centrul de Consultanță și Instruire Financiar-Bancară „ABM Consulting” este o instituție subordonată Asociației Băncilor din Moldova, creată pentru a susține eforturile ABM îndreptate spre dezvoltarea și consolidarea pieței bancare din Republica Moldova. În acest sens, Centrul „ABM Consulting” este o instituție care asigură desfășurarea seminarelor în domeniul financiar-bancar și oferă consultanțe în domeniul financiar;

Pe durata activității sale, CCIFB „ABM Consulting” a organizat peste o sută de traininguri în domeniul financiar-bancar, la care au participa circa nouă sute de colaboratori ai băncilor comerciale și altor instituții specializate.

Pe parcursul anului 2009 au fost desfășurate 9 seminare în domeniul bancar. Alte 8 seminare, deși au fost inițiate, nu au avut loc, din lipsa participanților la seminare sau indisponibilitatea trainerilor. În total la seminarele organizate de CCIFB „ABM Consulting” au participat 94 de persoane, majoritatea colaboratori ai instituțiilor bancare.

Seminare desfășurate în 2009

Nr.	Denumire seminar	Perioada	Participanți	Bănci	Comentarii
1.	Creditare ipotecară	9-12 februarie	19	6	Experți ai ABM Consulting
2.	Legislația concurențială și publicitatea	27 februarie	4	3	Experți ai ANPC
3.	Produse e-banking	2-4 martie	5	3	Experți ai ATTF (Luxembourg)
4.	Private Banking	30 martie - 1 aprilie	10	9	Experți ai ATTF (Luxembourg)
5.	Managementul riscului	6-7 mai	13	7	Experți ai EFSE
6.	Legislația națională privind birourile istoriilor de credit	24 iulie	19	14	Experți ai CNPF
7.	Introducere în S.I.R.F. și raportare	22-24 septembrie	8	5	Experți contractați de ABM Consulting

8.	Instrumente financiare și prezentarea rapoartelor	20-22 octombrie	9	5	Experți contractați de ABM Consulting
9.	Contabilitatea activelor	17-19 noiembrie	7	5	Experți contractați de ABM Consulting
TOTAL PARTICIPANȚI			94		

În anul de raportare au fost definitivate de programe de învățămînt în domeniul financiar, care ulterior au fost înregistrate în modul stabilit de legislație, și care urmează a fi aplicate în procedul de instruire.